

Sygn. akt V CSK 442/17

POSTANOWIENIE

Dnia 13 lutego 2018 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Teresa Bielska-Sobkowicz

w sprawie z powództwa A. B.

przeciwko Bankowi [...] S. A. w W.

o zapłatę,

na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej w dniu 13 lutego 2018 r.,

na skutek skargi kasacyjnej strony pozwanej od wyroku Sądu Okręgowego w C.

z dnia 12 kwietnia 2017 r., sygn. akt VI Ca [...],

1) odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania,

2) oddala wniosek powódki o zasądzenie kosztów postępowania kasacyjnego.

UZASADNIENIE

W związku ze skargą kasacyjną pozwanego Banku [...] S.A. z siedzibą w W. od wyroku Sądu Okręgowego w C. z dnia 12 kwietnia 2017 r. Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c. Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. Cel wymagania przewidzianego w art. 398⁴ § 2 k.p.c. może być osiągnięty jedynie przez powołanie i uzasadnienie istnienia przesłanek umożliwiających realizację publicznoprawnych funkcji skargi kasacyjnej. Tylko na tych przesłankach Sąd Najwyższy może oprzeć rozstrzygnięcie o przyjęciu lub odmowie przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania. Dopuszczenie i rozpoznanie skargi kasacyjnej ustrojowo i procesowo jest uzasadnione jedynie w tych sprawach, w których mogą być zrealizowane jej funkcje publicznoprawne. Nie w każdej zatem sprawie, nawet w takiej, w której rozstrzygnięcie oparte jest na błędnej subsumpcji czy wadliwej wykładni prawa, skarga kasacyjna może być przyjęta do rozpoznania. Podkreślenia wymaga, że Sąd Najwyższy nie jest trzecią instancją sądową i nie jest jego rolą korygowanie ewentualnych błędów w zakresie stosowania czy wykładni prawa w każdej indywidualnej sprawie.

Wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania skarżący oparł na przesłankach uregulowanych w art. 398⁹ § 1 pkt 1 i 4 k.p.c. Przesłanki te nie zostały spełnione.

Powołanie się na występowanie w sprawie istotnego zagadnienia prawnego (art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c.), a więc zagadnienia, które wiąże się z określonym przepisem prawnym i którego wyjaśnienie ma znaczenie nie tylko dla rozstrzygnięcia przedmiotowej sprawy, ale także dla rozstrzygnięcia innych podobnych spraw, wymaga jego precyzyjnego sformułowania i wskazania argumentów prawnych, które prowadzą do rozbieżnych ocen (zob. m.in.: postanowienie SN z dnia 10 maja 2001 r., II CZ 35/01, OSNC 2002, nr 1, poz. 11).

Chodzi przy tym o zagadnienie nowe, którego wyjaśnienie przyczyni się do rozwoju jurysprudencji.

Zdaniem skarżącego w niniejszej sprawie występują trzy istotne zagadnienia prawne wymagające oceny, czy art. 887 k.c. znajduje zastosowanie do roszczenia osoby posiadającej status poręczyciela, która zaspokoiła wierzyciela wyłącznie jako dłużnik rzeczowy (np. hipoteczny) i nie poniosła szkody z tytułu udzielenia poręczenia, czy zamiana jednego z zabezpieczeń wierzytelności (kredytu) na inne zabezpieczenie o wyższej lub porównywalnej wartości, ustalonej według wyceny na dzień dokonania zamiany zabezpieczenia, oznacza w każdym przypadku wyzbycie się zabezpieczenia w rozumieniu art. 887 k.c., a jeżeli nie to, czy zasadne jest dokonanie oceny zabezpieczenia zamiennego w dacie przyjęcia zabezpieczenia, za czym przemawia ryzyko późniejszej utraty zabezpieczenia (lub zmniejszenia jego przydatności) z przyczyn niezależnych od wierzyciela.

Skarżący przedstawił uzasadnienie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania, ale zaprezentowana w nim argumentacja nie przemawia za możliwością wystąpienia odmiennych ocen powyższych problemów prawnych w okolicznościach niniejszej sprawy. Treść art. 887 k.c. (w tym w zakresie wskazanym przez skarżącego) jest jednoznaczna i nie budzi wątpliwości. Dla jego zastosowania istotny jest w pierwszej kolejności fakt wyzbycia się zabezpieczenia wierzytelności albo środków dowodowych; ustawodawca nie zawęża przy tym sposobu wyzbycia (zamiennie, niezamiennie, ekwiwalentnie, nieekwiwalentnie, w sposób ekonomicznie uzasadniony, nieuzasadniony w momencie jego dokonywania itp.). Ocena wierzyciela i poręczyciela co do efektywności zabezpieczenia zamiennego nie musi być tożsama; hipotetycznie nawet w przypadku jego większej wartości może być ono nieskuteczne, a następnie wyrządzać szkodę poręczycielowi również pośrednio (zob. wyroki SN z dnia 28 października 1999 r., sygn. akt II CKN 547/98, nie publ., z dnia 9 stycznia 2008 r., sygn. akt II CSK 407/07, www.sn.pl). W drugiej kolejności konieczne jest wystąpienie szkody w majątku poręczyciela w wyniku powyższej czynności, co łącznie skutkuje odpowiedzialnością wierzyciela względem poręczyciela (zob. wyrok SN z dnia 5 listopada 2008 r., sygn. akt I CSK 204/08, www.sn.pl). W przepisie tym ustawodawca zapewnia ochronę poręczycielowi przed

niezależnymi od niego i niekorzystnymi dla niego przesunięciami majątkowymi, których poręczyciel nie akceptował i nie przewidywał w momencie udzielania poręczenia.

Z okoliczności niniejszej sprawy wynika, że skarżący bank wyzbył się zabezpieczenia wierzytelności w postaci blokady na rachunku i środków dowodowych umożliwiających ewentualne egzekwowanie roszczenia, nie powiadomił o tym poręczycielki, co skutkowało tym, że stała się ona w istocie jedynym zobowiązanym z tytułu umowy kredytowej, a także utraciła wszelkie możliwości roszczeń regresowych wobec kredytobiorcy. W szczególności podnoszona przez skarżącego „zamiana” polegała na wyzbyciu się zabezpieczenia (blokady na rachunku bankowym w kwocie 200.000 zł i przewłaszczenia samochodu osobowego z cesją praw z polisy ubezpieczeniowej o wartości 42.000 zł) na rzecz innego, które nawet nie było przedmiotem zainteresowania organu prowadzącego postępowanie egzekucyjne (zastaw rejestrowy ogródka barowego z cesją praw z polisy ubezpieczeniowej o wartości 425.000 zł). Odmierna skuteczność tych zabezpieczeń jest oczywista. Wyzbycie się przez bank przedmiotu zabezpieczenia doprowadziło do sytuacji, w której jedynie wobec pozwanej prowadzone było skuteczne postępowanie egzekucyjne. W wyniku działań podjętych przez skarżącego, bez wiedzy i zgody poręczycielki, przy jednoczesnym sfalszowaniu jej podpisu, doszło do wyzbycia się przedmiotu zabezpieczenia w postaci blokady na rachunku kredytobiorcy. Przedstawione zagadnienia prawne w istocie podważają ustalone fakty wystąpienia szkody oraz dokonania spłaty długu przez powódkę jako poręczycielkę (nie jako dłużnik rzeczowy, choć wobec faktu prowadzenia egzekucji z nieruchomości), sugerują „zamianę”, a nie wyzbycie się zabezpieczenia i jako takie nie mogą odnieść skutku wobec związania Sądu Najwyższego ustalonym w sprawie stanem faktycznym. W tej sytuacji wyjaśnianie przedstawionych problemów nie miałoby wpływu na rozstrzygnięcie.

Powołanie się na przesłankę uregulowaną w art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. wymaga wykazania niewątpliwej, widocznej na pierwszy rzut oka, bez konieczności głębszej analizy, sprzeczności wyroku z przepisami prawa nie podlegającymi różnej wykładni (por. m. in.: postanowienie SN z dnia 8 marca 2002 r., sygn. akt I PKN

341/01, OSNP 2004, nr 6, poz. 100; postanowienie SN z dnia 10 stycznia 2003 r., sygn. akt V CZ 187/02, OSNC 2004, nr 3, poz. 49). Skarżący zasadność tej przesłanki upatruje w naruszeniu art. 118, art. 887 k.c., art. 879 § 2 k.c. w związku z art. 879 k.c. oraz art. 233 § 1 k.p.c., art. 328 § 2 k.p.c., art. 378 § 1 k.p.c., 382 k.p.c. w zw. z art. 391 § 1 k.p.c.

Mając na uwadze wyżej przytoczone ustalenia faktyczne, a ponadto datę wystąpienia szkody (datę spłaty zadłużenia), o której mowa wyżej, a która warunkuje roszczenie odszkodowawcze określone w art. 887 k.c., brak jest jakichkolwiek zasadnych argumentów, które miałyby wspierać tezę o rażącym naruszeniu prawa skutkującym oczywistym uzasadnieniem skargi w ustalonym stanie faktycznym przez Sąd II Instancji. Należy też przypomnieć, że w postępowaniu kasacyjnym niedopuszczalna jest polemika ze stanem faktycznym, nie jest dopuszczalne powołanie nowych faktów i dowodów, a Sąd Najwyższy jest związany ustaleniami faktycznymi stanowiącymi podstawę zaskarżonego orzeczenia (art. 398¹³ § 2 k.p.c.).

Wobec powyższego, na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c., Sąd Najwyższy orzekł jak w sentencji.

Odnosząc się do wniosku powódki o zasądzenie od pozwanego na rzecz powódki kosztów postępowania kasacyjnego należy zauważyć, że zgodnie z art. 132 § 1 k.p.c. w toku sprawy pełnomocnicy zawodowi doręczają sobie nawzajem bezpośrednio odpisy pism procesowych z załącznikami, w treści pisma procesowego wniesionego do sądu zamieszcza się oświadczenie o doręczeniu odpisu pisma drugiej stronie albo o jego nadaniu przesyłką poleconą, a pisma, niezawierające powyższego oświadczenia, podlegają zwrotowi bez wzywania do usunięcia tego braku. Zasada ta dotyczy również odpowiedzi na skargę kasacyjną. Powódka tego obowiązku nie spełniła, co powinno skutkować zwrotem odpowiedzi na skargę kasacyjną i w efekcie tym, że wniosek o zasądzenie kosztów postępowania nie może zostać uwzględniony.

aw
jw